

Krylova, T. B. "Pervyye itogi vnedreniya MSFO za ru-bezhom: obzornaya zapiska (proekt)" [The First Results of the Implementation of IFRS Abroad: A Review Note (Draft)]. <https://www.nsfo.ru/docs/first%20results.pdf>

Kulyk, V. A. *Oblikova polityka pidpriemstva: nabutyi dosvid ta perspektyvy rozvytku* [Accounting Policy of the Enterprise: Gained Experience and Prospects for Development]. Poltava: RVV PUET, 2014.

[Legal Act of Ukraine] (1999). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

Luchyk, H. M. "Oblikova polityka yak instrument formuvannya oblikovo-analitychnoi informatsii v upravlinni" [Accounting Policy as a Tool for Accounting and Analytical Information in Management]. *Efektivna ekonomika*. 2015. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4664>

Normatyvno-metodychne zabezpechennia bukhhalterskoho obliku v umovakh zastosuvannya mizhnarodnykh standartiv finansovoi zvitnosti [Regulatory and Methodological Support of Accounting in Terms of Application of International Financial Reporting Standards]. Kyiv, 2013.

"Oblikova polityka za MSFZ: holovni aspekty" [IFRS Accounting Policies: Main Aspects]. *Interaktyvna bukhhalteriia: bukhhalterskyi servis*. 2020. <https://interbuh.com.ua/ua/documents/ib/9909/136212>

Shevtsov, L. Yu. "Problemy harmonizatsii vitchyznanoi systemy obliku i finansovoi zvitnosti z mizhnarodnyimi standartami" [Problems of Harmonization of the Domestic Accounting System and Financial Reporting With International Standards]. *Svit ekonomichnoi nauky*, no. 8 (2018): 83-87.

Yunatskyi, M. O. "Analiz problemnykh aspektiv formuvannya oblikovoi polityky dlia potreb upravlinnia dialnistiu korporatyvnykh pidpriemstv" [Analysis of Problematic Aspects of Accounting Policy Formation for the Needs of Corporate Enterprise Management]. In *Problemni aspekty ta perspektyvy rozvytku obliku, kontroliu, analizu i opodatkuvannya subiektiv hospodarivuvannya v umovakh hlobalizatsii ekonomiky*, 223-235. Kryvyi Rih: DonNUET, 2017.

УДК 657.37:658.14
JEL: M41; O13

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЕЛЕМЕНТІВ ПРИРОДНОГО КАПІТАЛУ

©2020 ЛОПІН А. О.

УДК 657.37:658.14
JEL: M41; O13

Лопін А. О. Особливості організації бухгалтерського обліку елементів природного капіталу

Метою статті визначено розробку науково-методичних підходів до організації бухгалтерського обліку природного капіталу. Доведено, що в умовах суттєвого зростання антропогенного впливу на природу одним із найадекватніших та ефективних способів вирішення проблеми взаємодії суб'єктів господарювання та всієї економіки з навколишнім середовищем є запровадження обліку елементів природного капіталу на підприємствах харчової індустрії України. Обґрунтовано, що окремі екологічні аспекти господарської діяльності є досить складними з точки зору їх спостереження, оцінювання та фіксації в первинних документах. У статті проведено аналіз видів та форм організації бухгалтерського обліку, які притаманні вітчизняним суб'єктам харчової індустрії, шляхом обстеження 57 підприємств м. Харкова та Харківської області. За результатами анкетування виявилось, що в цілому за вибіркою більше половини підприємств харчової індустрії мають внутрішню облікову службу з повним циклом облікових робіт. З метою ефективно організації бухгалтерського обліку елементів природного капіталу на підприємстві розроблено концептуальну модель, в якій виділено специфічні елементи обліку як інформаційної системи, визначено взаємозв'язки між ними та обґрунтовано склад і структуру внутрішніх регламентів документування господарських операцій, пов'язаних з природоохоронною діяльністю підприємств харчової індустрії. У системі внутрішніх регламентів організації обліку природного капіталу запропоновано виділяти чотири блоки документів, які згруповано у два класи: 1. Регламентация організації та обліку охорони навколишнього середовища; 2. Регламентация організації та обліку природокористування. Ключові слова: природний капітал, екологічні аспекти діяльності, організація бухгалтерського обліку, документування, внутрішні регламенти, підприємства харчової індустрії.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-269-276>

Рис.: 3. Табл.: 3. Бібл.: 11.

Лопін Андрій Олександрович – здобувач кафедри фінансів та обліку, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Клочківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: andreylopin@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3510-805X>

УДК 657.37:658.14
JEL: M41; O13

Лопин А. А. Особенности организации бухгалтерского учета элементов природного капитала

Целью статьи определено разработку научно-методических подходов к организации бухгалтерского учета природного капитала. Доказано, что в условиях существенного роста антропогенного воздействия на природу одним из адекватных и эффективных способов решения проблемы взаимодействия субъектов хозяйствования и всей экономики с окружающей средой является введение учета элементов природного капитала на предприятиях пищевой индустрии Украины. Обосновано, что отдельные экологические аспекты хозяйственной деятельности являются достаточно сложными с точки зрения их наблюдения, оценивания и фиксации в первичных документах. В статье проведен анализ видов и форм

организации бухгалтерского учета, которые присущи отечественным субъектам пищевой индустрии, путем обследования 57 предприятий г. Харькова и Харьковской области. По результатам анкетирования оказалось, что в целом по выборке более половины предприятий пищевой индустрии имеют внутреннюю учетную службу с полным циклом учетных работ. С целью эффективной организации бухгалтерского учета элементов природного капитала на предприятии разработана концептуальная модель, в которой выделены специфические элементы учета как информационной системы, определены взаимосвязи между ними и обоснованы состав и структура внутренних регламентов документирования хозяйственных операций, связанных с природоохранной деятельностью предприятий пищевой промышленности. В системе внутренних регламентов организации учета природного капитала предложено выделять четыре блока документов, которые сгруппированы в два класса: 1. Регламентация организации и учета охраны окружающей среды; 2. Регламентация организации и учета природопользования.

Ключевые слова: природный капитал, экологические аспекты деятельности, организация бухгалтерского учета, документирование, внутренние регламенты, предприятия пищевой промышленности.

Рис.: 3. **Табл.:** 3. **Библ.:** 11.

Лопин Андрей Александрович – соискатель кафедры финансов и учета, Харьковский государственный университет питания и торговли (ул. Клочковская, 333, Харьков, 61051, Украина)

E-mail: andreylopin@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3510-805X>

UDC 657.37:658.14

JEL: M41; O13

Lopin A. O. Features of the Organization of Accountance for Elements of Natural Capital

The article is aimed at developing scientific and methodical approaches to the organization of accountance for natural capital. It is proved that in the context of a significant increase in the anthropogenic impact on nature, one of the adequate and efficient ways to solve the problem of interaction between economic entities and the entire economy with the environment is the introduction of elements of accounting for natural capital in the enterprises of the food industry of Ukraine. It is substantiated that certain ecological aspects of economic activity are quite complex in terms of their observation, evaluation and fixation in the primary documents. The article analyzes the types and forms of the organization of accountance that are inherent in domestic food industry entities, through a survey of 57 enterprises in the city of Kharkiv and Kharkiv region. According to the results of survey, it turns out that in general, according to the sample, more than half of the food industry enterprises have an internal accounting service with a full accounting cycle. In order to effectively organize the accountance for elements of natural capital, the enterprise has developed a conceptual model, which allocates specific elements of accounting as an information system, defines the relationship between them and substantiates the composition and structure of internal regulations for documenting economic operations related to the environmental activities of the food industry enterprises. In the system of internal regulations of the natural capital accounting organization, it is proposed to allocate four blocks of documents, which are grouped into two classes: 1. Regulation of the organization and accounting for protection of environment; 2. Regulation of the organization and accounting for environmental management.

Keywords: natural capital, ecological aspects of activities, organization of accountance, documentation, internal regulations, food industry enterprises.

Fig.: 3. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 11.

Lopin Andriy O. – Applicant of the Department of Finance and Accounting, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)

E-mail: andreylopin@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3510-805X>

Відповідно до положень Закону про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства та установчих документів, які несуть особисту відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років [1]. Усі рішення, що приймаються на підприємстві стосовно організації бухгалтерського обліку, є надзвичайно важливими, оскільки будь-які управлінські рішення фінансового характеру приймаються на підставі даних, отриманих з інформаційної системи бухгалтерського обліку. Тому система обліку має бути організованою таким чином, щоб забезпечити формування достовірної та своєчасної інформації для зовнішніх і внутрішніх користувачів.

Логічно виникає питання: чи існує зв'язок між способом організації бухгалтерського обліку та інтер-

есами внутрішніх користувачів облікової інформації, а саме: керівників та власників? Проведений аналіз свідчить, що в більшості випадків бухгалтерська інформація використовується внутрішніми користувачами в цілях управління ланцюгом додавання вартості. Тому керівники та власники, на жаль, часто більше зацікавлені в оптимізації оподаткування шляхом мінімізації або відстрочення податкових зобов'язань, ніж екологічною поведінкою суб'єкта господарювання [2, с. 33]. За таких умов глобальні питання сталого розвитку економіки та необхідність визначення внеску суб'єкта господарювання в досягнення цілей сталого розвитку екологічної сфери залишаються поза увагою керівного персоналу, а відповідно, не знаходять свого відображення в організації бухгалтерського обліку. Крім того, окремі екологічні аспекти господарської діяльності є досить складними з точки зору їх спостереження, оцінювання та фіксації в первинних документах. Тому, метою даного дослідження визначено розробку науково-методичних підходів до організації бухгалтерського обліку природного капіталу.

Сьогодні загальна вартість екосистемних послуг становить близько 124,8 трлн дол. на рік, що у

два рази перевищує розмір світового ВВП. Близько третини природних ресурсів, що втрачає людство за рік, є невідтворюваними [3]. У період 1970–2014 рр. відбулося зниження сумарної чисельності популяцій на 60%, і в даний час швидкість вимирання видів в 100–1000 разів вище порівняно з референсними значеннями до зростання антропогенного навантаження [4, с. 18]. Якщо не вживати жодних заходів з охорони навколишнього середовища, то до 2030 р. для існування людству буде потрібен природний капітал, обсяг якого еквівалентний двом планетам Земля [5, с. 262].

Вітчизняна харчова промисловість, яка є складовою АПК, об'єднує понад 40 підгалузей і виробництв, у яких задіяні близько 15 тисяч суб'єктів господарювання – це і потужні, сучасні підприємства, які стоять на одному рівні з провідними гравцями на світовому ринку, і малі та середні переробники, які активно нарощують обсяги продукції для наповнення внутрішнього ринку та поступово виходять на зовнішні [6]. Харчова галузь здійснює суттєвий вплив на еколого-економічний розвиток світу, оскільки вона є сферою економіки, яка, з одного боку, використовує природні ресурси в господарській діяльності, а з іншого – виробляє екологічну продукцію, чим безпосередньо впливає на стан здоров'я та розвиток суспільства. Тому саме ключові аспекти формування інформаційних ресурсів управління природним капіталом підприємств харчової індустрії потребують поглиблених теоретичних досліджень та пошуку практичних рішень.

В умовах суттєвого зростання антропогенного впливу на природу одним із найадекватніших та ефективних способів вирішення проблеми взаємодії суб'єктів господарювання та всієї економіки з навколишнім середовищем є запровадження обліку елементів природного капіталу на підприємствах харчової індустрії України. Оскільки, як цілком слушно зазначає О. І. Гриценко, традиційна система бухгалтерського обліку не є придатною для адекватного врахування екологічних впливів підприємства та виконання функцій екологічно свідомого управління та контролю [6, с. 680]. Аналогічну думку має й І. М. Лепетан, яка зазначає, що діюча система бухгалтерського обліку не забезпечує достатнього системного відображення впливу суб'єктів господарювання на довкілля [7, с. 48]. Це передбачає налагодження якісно нових видів та форм організації бухгалтерського обліку природного капіталу.

Для цілей даного дослідження проведемо аналіз видів і форм організації бухгалтерського обліку, які притаманні вітчизняним суб'єктам харчової індустрії. З точки зору організації бухгалтерського обліку, зважаючи на суттєві відмінності в обліковому відображенні як елементів природного капіталу, так і інших об'єктів бухгалтерського обліку, підприємства харчової індустрії за специфікою діяльності доцільно розді-

лити на чотири групи: сільське господарство; виробництво продуктів харчування; торгівля продуктами харчування; ресторанний бізнес. Крім того, відповідно до Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] на організацію бухгалтерського обліку суттєво впливає розмір підприємств, які можуть належати до мікропідприємств, малих, середніх або великих. Норми ст. 2 цього закону визначають, що до певної групи належать підприємства, показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із критеріїв, наведеним у *табл. 1*.

Зметою перевірки гіпотези щодо наявності впливу розміру підприємства та виду діяльності на організацію бухгалтерського обліку було проведено обстеження 57 підприємств харчової індустрії м. Харкова. За результатами анкетування виявилось, що в цілому за вибіркою більше половини підприємств харчової індустрії мають внутрішню облікову службу з повним циклом облікових робіт (*табл. 2*).

Дослідження форм організації облікової служби за розміром підприємств вибіркової сукупності показало, що високий показник наявності внутрішньої облікової служби досягнуто здебільшого за рахунок великих і середніх підприємств харчової індустрії (*табл. 3*).

Малим і мікропідприємствам більш притаманна організація облікової служби на засадах аутсорсингу або змішане ведення обліку, за якого функції первинного обліку виконуються обліково-економічним персоналом підприємства, а формування звітності та податкові розрахунки переносяться на консультативні центри, аудиторські фірми або приватних консультантів.

Дослідження форм організації облікової служби за видом діяльності підприємств вибіркової сукупності показало, що високий показник наявності внутрішньої облікової служби досягнуто здебільшого підприємствами, що здійснюють виробництво продуктів харчування та торгівлю продуктами харчування. Підприємствам, які займаються сільськогосподарським виробництвом і ресторанним бізнесом, більш притаманна організація облікової служби на засадах аутсорсингу або змішане ведення обліку.

Ефективна організація бухгалтерського обліку елементів природного капіталу на підприємстві передбачає виділення специфічних елементів обліку як інформаційної системи, визначення та налагодження взаємозв'язків між ними та обґрунтування складу та структури внутрішніх регламентів документування господарських операцій пов'язаних з природоохороною діяльністю підприємств харчової індустрії. Налагодження дієвої системи документування господарських операцій є основою ефективного функціонування та розвитку бухгалтерського обліку природного капіталу.

Ранжування підприємств за розміром з метою організації бухгалтерського обліку

Розмір підприємства	Балансова вартість активів	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Середня кількість працівників
Мікропідприємства	до 350 тис. євро	до 700 тис. євро	до 10 осіб
Малі підприємства	до 4 млн євро	до 8 млн євро	до 50 осіб
Середні підприємства	до 20 млн євро	до 40 мільйонів євро	до 250 осіб
Великі підприємства	понад 20 млн євро	понад 40 млн євро	понад 250 осіб

Таблиця 2

Розподіл підприємств вибіркової сукупності за формою організації облікової служби

Форма організації облікової служби	Кількість підприємств	Відсоток підприємств
Внутрішня	30	53
Зовнішня	11	19
Змішана	16	28
Разом	57	100

Таблиця 3

Форма організації облікової служби за розміром підприємств вибіркової сукупності

Форма організації облікової служби	Розмір підприємств вибіркової сукупності				Разом
	Мікропідприємства	Малі підприємства	Середні підприємства	Великі підприємства	
Внутрішня	–	6	7	5	18
	–	11	12	10	33
Зовнішня	8	8	–	–	16
	14	14	–	–	28
Змішана	2	17	4	–	23
	3	30	6	–	39
Разом	10	31	11	5	57
	17	54	19	9	100

Проф. Ф. Ф. Бутинець зі співавторами визначають організацію обліку як науково обґрунтовану сукупність умов, при яких найбільш економно та раціонально здійснюється збір, обробка та зберігання бухгалтерської інформації з метою оперативного контролю за правильним використанням майна підприємства та надання користувачам неупередженої фінансової звітності. На думку вчених, організація бухгалтерського обліку є основою функціонування інформаційної системи підприємства [9, с. 54]. За підходом авторів, саме збір, обробка та зберігання бухгалтерської інформації є ключовими фазами організації бухгалтерського обліку, а здійснюються вони можуть лише із застосуванням важливого елементу методу бухгалтерського обліку – документування.

Цілком слушно зазначають і О. П. Кундря-Висоцька, О. В. Москаленко та О. М. Сулима, що саме задокументована господарська операція є рушієм в обліковому процесі [10, с. 19]. Таким чином, організацію

бухгалтерського обліку природного капіталу необхідно розглядати з позиції упорядкування всіх складових елементів облікової системи з формуванням відповідного документального забезпечення (рис. 1).

На думку В. А. Кулик і М. О. Любимова, дієвість і ефективність організації бухгалтерського обліку залежить від взаємовідносин між людьми та результатами їх трудової діяльності; політики керівництва та методів, що використовуються для впливу на персонал; повноважень та функцій працівників підприємства на різних рівнях управління [11]. Стосовно природного капіталу це означає, що весь персонал підприємства, починаючи від управлінської ланки, повинен бути зацікавлений в екологоорієнтованій господарській діяльності, дбати про раціональне використання природних ресурсів, залученні до виробничого ланцюжка найбільш ефективних з точки зору охорони навколишнього середовища засобів та предметів праці.

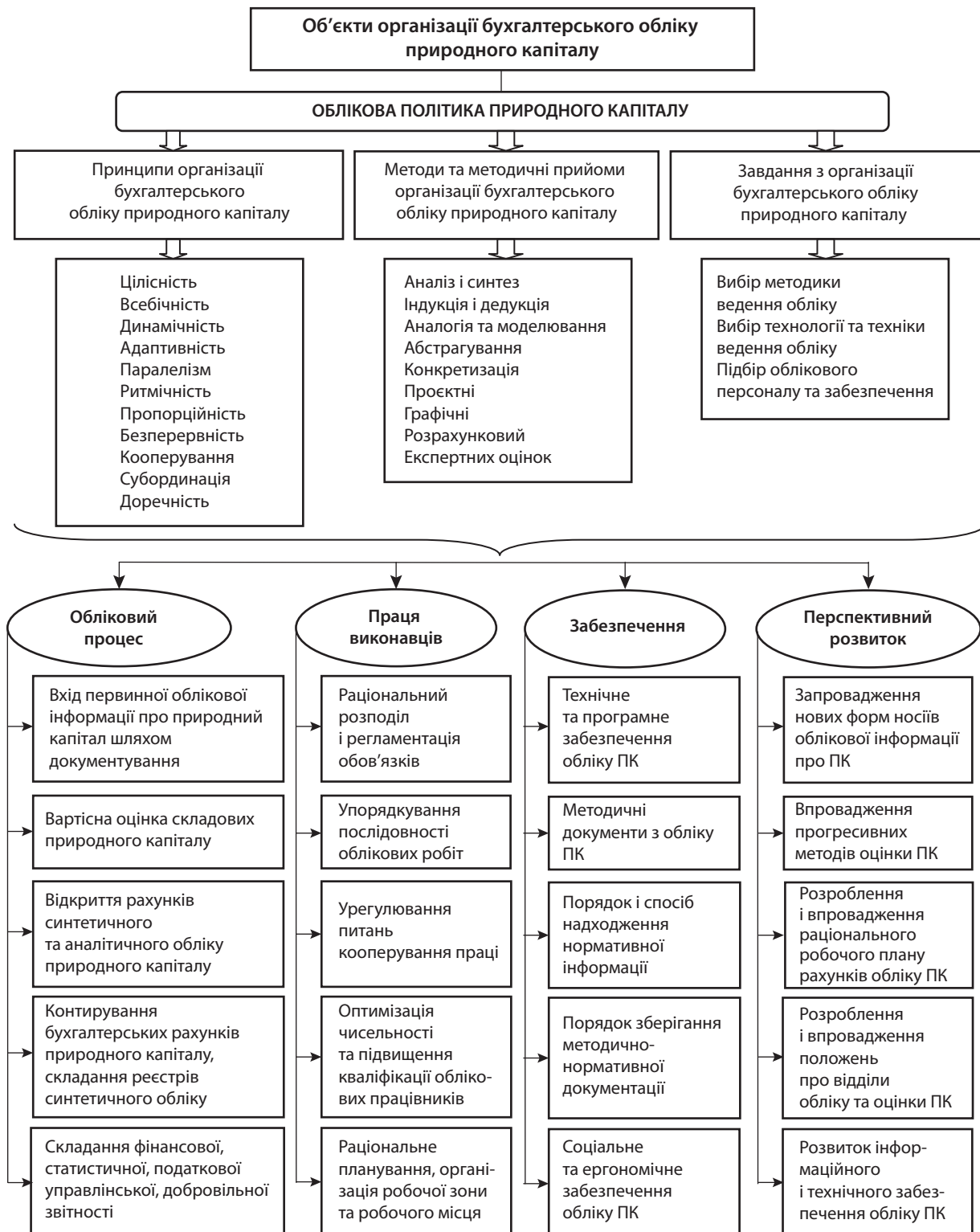

Рис. 1. Концептуальна модель організації бухгалтерського обліку природного капіталу

Перелік внутрішніх регламентів організації обліку природного капіталу, які мають бути прийняті на підприємстві харчової індустрії, є специфічним і напряму залежить від галузевої належності. У системі внутрішніх регламентів організації обліку природного капіталу слід виділяти чотири блоки документів, які згруповано у два класи: 1. Регламентація організації та обліку охорони навколиш-

нього середовища (Блок 1. Документи в частині організації екологічної служби. Блок 2. Документи в частині охорони атмосферного повітря); 2. Регламентація організації та обліку природокористування (Блок 3. Документи у сфері водокористування. Блок 4. Документи у сфері поводження з відходами) (рис. 2, рис. 3).

Використання в практичній діяльності підприємств харчової галузі згрупованих внутрішніх регла-

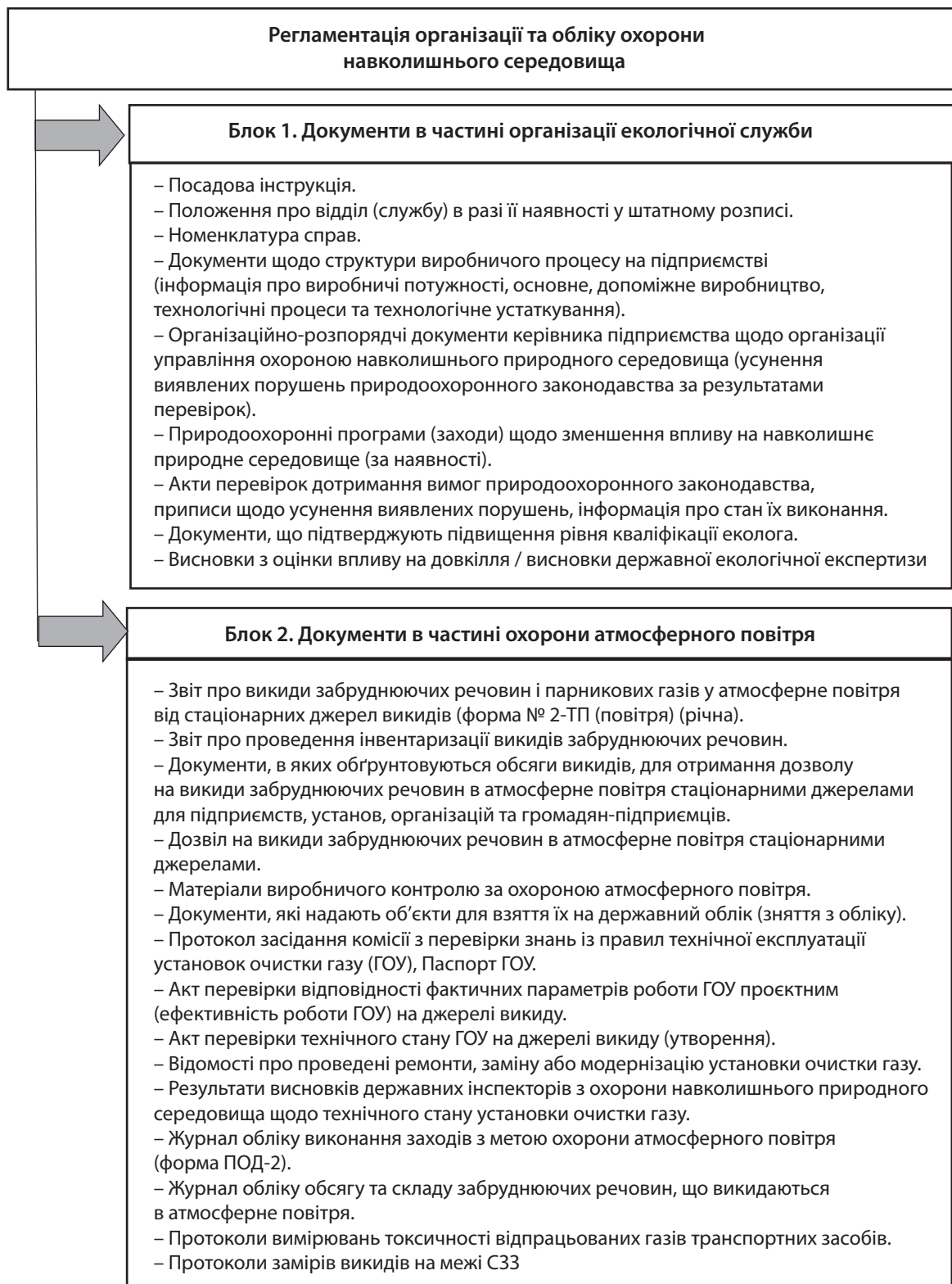

Рис. 2. Внутрішні регламенти організації та обліку охорони навколишнього середовища підприємств харчової індустрії

ментів організації обліку природного капіталу дозволить організувати систему наскрізного спостереження за: виробництвом екологічних товарів; наданням екологічних послуг; застосуванням екологічно безпечних технологій для виробництва інших товарів;

зменшенням і попередженням викидів у атмосферу шкідливих речовин; скидів у водні об'єкти; утворенням та утилізацією відходів; станом екологічних зобов'язань, екологічних доходів і витрат; інвестиціями в природоохоронну сферу та ін.

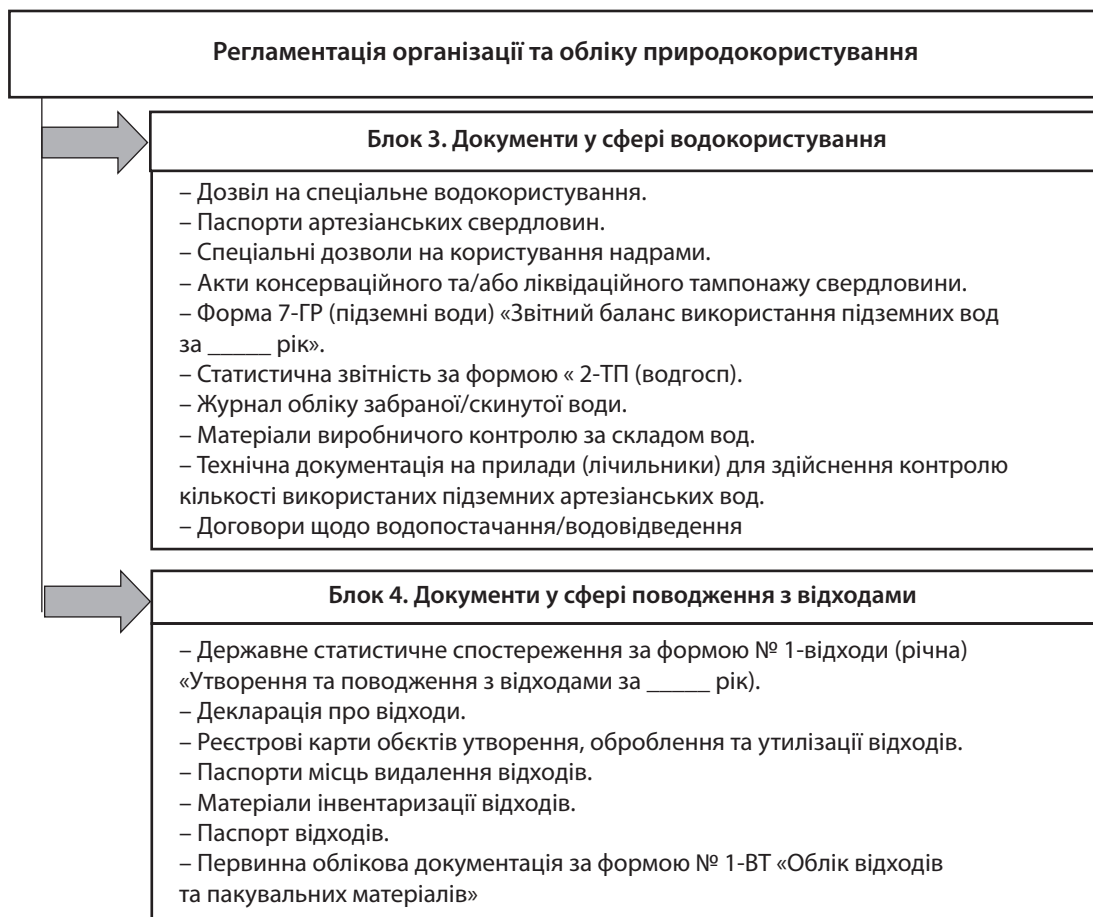

Рис. 3. Внутрішні регламенти організації та обліку природокористування підприємств харчової індустрії

ВИСНОВКИ

Таким чином, розроблена концептуальна модель організації бухгалтерського обліку природного капіталу, в якій виділено специфічні елементи обліку як інформаційної системи, визначено взаємозв'язки між ними та обґрунтовано склад і структуру внутрішніх регламентів документування господарських операцій, пов'язаних з природоохоронною діяльністю підприємств харчової індустрії, стане основою ефективної організації бухгалтерського обліку елементів природного капіталу на підприємстві. Це дозволить налагодити дієву систему документування за кожним видом органічного виробництва, напрямом природоохоронних заходів, перспективними екологічно спрямованими господарськими операціями підприємств харчової галузі. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/prodovolstvo/pidsumki-diyalnosti-pidpriyemstv>

3. What is natural capital? URL: <http://naturalcapitalforum.com/about/>
4. Живая планета 2012 – краткое содержание. URL: http://www.footprintnetwork.org/content/images/uploads/LPR_2012_Russian_sum.pdf
5. Нестеренко О. О. Інтегрована звітність: теорія, методологія, практика : монографія. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2018. 410 с.
6. Гриценко О. І. Екологічний облік: визначення перспектив та основних засад запровадження. *Економіка та суспільство*. 2016. № 2. С. 678–683. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/71458/5/Grytsenko.pdf>
7. Лепетан І. М. Передумови виникнення та ведення екологічного обліку. *Агроевіт*. 2018. № 12. С. 48–55. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/16764.pdf>
8. Ciuhureanu A.-T. Study on Accounting Organization: Options and Influence Factors // Knowledge-Based Organization : International conference. 2018. Vol. XXIV. No. 2. P. 31–36. DOI: <https://doi.org/10.1515/kbo-2018-0062>
9. Бутинець Ф. Ф., Лайчук С. М., Олійник О. В., Шигун М. М. Організація бухгалтерського обліку : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2002. 592 с.
10. Кундря-Висоцька О. П., Москаленко О. В., Сулима О. М. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. Київ : УБС НБУ, 2015. 336 с.

11. Кулик В. А., Любимов М. О. Організація обліку на підприємствах України: розробка внутрішніх регламентів. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2013. № 6. С. 12–18.

Науковий керівник – Ковалевська Н. С., кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри товарознавства, управління якістю та екологічної безпеки Харківського державного університету харчування та торгівлі

REFERENCES

- Butynets, F. F. et al. *Orhanizatsiia bukhhalterskoho obliku* [Organization of Accounting]. Zhytomyr: PP «Ruta», 2002.
- Ciuhureanu, A.-T. "Study on Accounting Organization: Options and Influence Factors". *Knowledge-Based Organization: International conference*, vol. XXIV, no. 2 (2018): 31-36.
DOI: <https://doi.org/10.1515/kbo-2018-0062>
- Hrytsenko, O. I. "Ekolohichniy oblik: vyznachennia perspektiv ta osnovnykh zasad uprovadzhennia" [Environmental Accounting: Identification of Prospects and Basic Principles of the Implementation]. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2016. <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/71458/5/Grytsenko.pdf>
Informatsiino-analitychnyi portal APK Ukrainy. [\[ki-diyalnosti-pidpriemstv-harchovoyi-ta-pererobnoyi-promislovosti/rozvitok-harchovoyi-pererobnoyi-promislovosti-za-2018-rik\]\(https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/prodovolstvo/pidsum-ki-diyalnosti-pidpriemstv-harchovoyi-ta-pererobnoyi-promislovosti/rozvitok-harchovoyi-pererobnoyi-promislovosti-za-2018-rik\)

Kulyk, V. A., and Liubymov, M. O. "Orhanizatsiia obliku na pidpriemstvakh Ukrainy: rozrobka vnutrishnikh rehlementiv" \[Organization of Accounting at Ukrainian Enterprises: Development of Internal Regulations\]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 6 \(2013\): 12-18.

Kundria-Vysotska, O. P., Moskalenko, O. V., and Sulyma, O. M. *Orhanizatsiia bukhhalterskoho obliku* \[Organization of Accounting\]. Kyiv: UBS NBU, 2015.

\[Legal Act of Ukraine\] \(1999\). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

Lepetan, I. M. "Peredumovy vynyknennia ta vedennia ekolohichnoho obliku" \[Background and Accounting of Environmental Accounting\]. *Ahrosvit*. 2018. <http://repository.vsau.org/getfile.php/16764.pdf>

Nesterenko, O. O. *Intehrovana zvitnist: teoriia, metodolohiia, praktyka* \[Integrated Reporting: Theory, Methodology, Practice\]. Kharkiv: Vydavets Ivanchenko I. S., 2018.

"What is natural capital?" <http://naturalcapitalforum.com/about/>

"Zhivaya planeta 2012 – kratkoye soderzhaniye" \[Living Planet 2012 – Summary\]. \[http://www.footprintnetwork.org/content/images/uploads/LPR_2012-Russian_sum.pdf\]\(http://www.footprintnetwork.org/content/images/uploads/LPR_2012-Russian_sum.pdf\)](https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/prodovolstvo/pidsum-</p></div><div data-bbox=)

УДК 657
JEL: M42

КОМПЛЕКСНИЙ МЕХАНІЗМ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АУДИТОРСЬКОЇ ФІРМИ

©2020 САВІЦЬКИЙ В. В.

УДК 657
JEL: M42

Савіцький В. В. Комплексний механізм економічного аналізу господарської діяльності аудиторської фірми

У процесі даного дослідження було встановлено, що для розробки комплексного підходу до методології економічного аналізу діяльності аудиторських фірм необхідно розглядати економічний аналіз як інформаційну систему. Зважаючи на специфіку діяльності аудиторських фірм, дослідження економічного аналізу як системи враховує галузеві особливості всіх складових системи. Метою статті є дослідження комплексного механізму економічного аналізу господарської діяльності аудиторської фірми. Досліджено наукову літературу, яка стосується застосування теорії систем до економічного аналізу. Встановлено, що системний підхід дозволяє визначити особливості економічного аналізу як навчальної дисципліни; функціональної економічної науки; професійної діяльності та інформаційної підсистеми управління підприємства, у тому числі аудиторської фірми. У контексті дослідження розглянуто економічний аналіз як інформаційну підсистему управління господарською діяльністю аудиторської фірми. Розглянуто економічний аналіз діяльності аудиторських фірм як систему в класичному розумінні її складових, а саме: користувачі результатів економічного аналізу, суб'єкт економічного аналізу, об'єкт економічного аналізу, методологічна дія, зворотний зв'язок. Запропоновано власний підхід до системи економічного аналізу діяльності аудиторських фірм, який враховує їх специфіку як суб'єктів господарювання та як суб'єктів незалежного фінансового контролю. Зазначено, що ключовими об'єктами економічного аналізу визначено: фінансовий потенціал, кадровий потенціал, репутаційний капітал. Сформовано змістовне наповнення функціонування елементів системи та ідентифіковано галузеві особливості розвитку економічного аналізу.

Ключові слова: економічний аналіз, системний підхід, аудит, користувачі інформації, об'єкт аналізу, суб'єкт аналізу.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-276-283>

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 17.

Савіцький Владислав Валентинович – аспірант кафедри обліку і аудиту, Державний університет «Житомирська політехніка» (вул. Чуднівська, 103, Житомир, 10005, Україна)
E-mail: savitskiy_vladislav@ukr.net

УДК 657
JEL: M42

Савіцький В. В. Комплексний механізм економічного аналізу господарської діяльності аудиторської фірми

В процессе данного исследования было установлено, что для разработки комплексного подхода к методологии экономического анализа деятельности аудиторских фирм необходимо рассматривать экономический анализ как информационную систему. Принимая во внимание специфику деятельности аудиторских фирм, исследование экономического анализа как системы учитывает отраслевые особенности всех её составляющих.